

Etiska rådet för tryggt givande

Beslut i ärende 2024_07
2024-09-09

Anmälld organisation: Muslim Aid Sweden
Anmälare: Privatperson

Uttalande

Etiska rådet för tryggt givande (Rådet) finner att Muslim Aid Sweden har brutit mot Giva Sveriges Kvalitetskod, riktlinjer för intern kontroll och styrning, E1 insamlingspolicy, samt Etiska riktlinjer för tryggt givande.

Rådet kan konstatera att organisationen vid tiden för beslutet har hanterat ärendet och säkerställt att de insamlade medlen nått det avsedda ändamålet, vilket även bekräftats av anmälaren.

Rådets beslut baseras på att organisationen inte följt den beslutade och dokumenterade insamlingspolicyn, och inte heller kunnat uppfylla sina löften om ändamålsbestämda gåvor som ges på hemsidan. Det innebär att organisationen inte tillräckligt väl kunnat säkerställa ett tydligt och transparent insamlingsarbete med hänsyn till givaren.

Bakgrund

Enligt den information som anmälaren, som är givare, tagit del av på Muslim Aid Swedens webbplats, samt genom kontakt med Muslim Aid innan gåvan lämnades, driver organisationen verksamhet som erbjuder givare att finansiera bygget av brunnar i Västafrika, Mali och Jemen. Att bygga en brunn kostar enligt hemsidan 16 000 - 80 000 kronor beroende på lokala kostnader och förhållanden. Den som gör en donation till ett brunnsprojekt ställs i kö, och efter påbörjat arbete tar det i allmänhet tre till sex månader att få brunnen färdigställd. När brunnen är färdig skickas bild- eller videorapport där de olika momenten i byggprocessen dokumenteras – från och med att platsen väljs ut, fram till dess att brunnen invigs. Den som donerar pengar för att bygga en hel brunn får själv välja namn på brunnen. Anmälaren har lämnat en gåva för byggandet av en brunn men har inte efter att gåvan lämnats fått information om hur projektet fortlöpt eller att det blivit försenat trots att detta har efterfrågats.

Anmälan

Anmälaren anser att Muslim Aid Sweden gjort sig skyldig till vilseledande marknadsföring och kommunikation.

Anmälan mot Muslim Aid Sweden upprättades i juni 2024, då anmälaren inte fått bekräftelse på eller uppdatering om en donation som gjordes i april 2023. Anmälaren donerade drygt 40 000 kronor till Muslim Aid Sweden för ett brunnnsbygge utomlands.

Anmälaren har anfört att denne försökte få kontakt med Muslim Aid Sweden i flera månaders tid efter att donationen gjordes, och endast fått kontakt med representanter från organisationen vid två tillfällen, men utan att få mer information om byggprocessen. Anmälaren hävdar även att Muslim Aid Sweden varken har skickat donationskvitto eller erbjudit återbetalning av donationen och inte heller har kunnat påvisa vad som gjorts med det donerade beloppet.

Organisationens yttrande

Muslim Aid Sweden har anfört att anmälaren varit i kontakt med anställda på Muslim Aid Sweden både innan och efter donationen gjordes. Muslim Aid Sweden uppger att plats, kostnad och tid för färdigställandet av brunnen ändrades efter samråd med anmälaren då det i vissa områden tagit längre tid än förväntat på grund av det rådande säkerhetsläget.

Muslim Aid Sweden har vidare uppgett att förseningarna kunde ha kommunicerats bättre till anmälaren och att anmälaren kunde ha erbjudits återbetalning i ett tidigare skede.

Muslim Aid Sweden hävdar att anmälaren erbjöds återbetalning av hela det donerade beloppet per mejl i juni 2024, men att denne inte svarade på detta.

Muslim Aid Sweden har uppgett att brunnen färdigställdes i augusti 2024 på annan plats än i Västafrika, Mali eller Jemen med anmälares godkännande. Anmälaren har informerats om detta och fått donationskvitto, vilket bekräftats av anmälaren men denne har också efterfrågat ytterligare detaljerad information rörande projektet.

Bedömning av Etiska rådet för tryggt givande

Rådets bedömning av ärendet är baserat på anmälan och Muslim Aid Swedens yttrande över anmälan.

Inledningsvis kan Rådet konstatera att givarens donation har använts till ett brunnnsbygge, om än på en annan plats och kraftigt försenat i förhållande till vad som angavs i samband med att gåvan lämnades. Trots detta kan Rådet slå fast att Giva Sveriges medlemmar måste följa Etiska riktlinjer för tryggt givande samt Riktlinjer för intern kontroll och styrning, som utgör delar i Giva Sveriges Kvalitetskod. Detta innebär att insamlingsarbetet ska vara transparent, med särskild hänsyn till givaren. Organisationerna ska säkerställa att de kan hålla de löften de ger när de tar emot gåvor, och detta ska göras genom fastställda och dokumenterade rutiner som de faktiskt tillämpar.

Trots upprepade förfrågningar har Muslim Aid Sweden inte lämnat uppdaterad information till anmälaren om projektet.

Muslim Aid har slutfört projektet och meddelat detta till givaren, men Rådet kan konstatera att kommunikationen med anmälaren sedan gåvan lämnades tills projektet färdigställdes har varit bristfällig. Detta trots att projektet försenats och genomförts på en annan plats än vad som angavs av Muslim Aid Sweden på sin hemsida då gåvan lämnades och genom kommunikation med givaren.

Det är av stor vikt att insamlingsorganisationer har dokumenterade rutiner som efterlevs för att säkerställa att t.ex. de utfästelser som görs i organisationens kommunikation om vad insamlade medel ska användas till kan uppfyllas. Det är särskilt viktigt avseende ändamålsbestämda eller projektorienterade gåvor och donationer samt då organisationen utfäster specifik information eller annan återkoppling till givaren om vad de insamlade medlen använts till. Det är också viktigt att organisationer lämnar uppdaterad information om förutsättningarna för organisationens verksamhet eller projekt förändras samt dokumenterar hur detta ska ske. Vidare finns skäl att anta att de uppgifter som finns på organisationens webbplats och vad som där utfästs kan bidra till att givare fattar beslut att ge pengar, vilket innebär att det är viktigt att denna information är uppdaterad och stämmer överens med insamlingspolicyn. I enlighet med Giva Sveriges riktlinjer för intern kontroll och styrning ska Giva Sveriges medlemmar ha en insamlingspolicy som styrande dokument för insamlingsarbetet och som också ska publiceras på organisationens webbplats. Ovan angivna rutiner bör framgå av ett sådant dokument.

Peter Moilanen, ordförande

Beslutet är enhälligt.

Föredragande: Charlotte Rydh och Elsa Ericsson